

Motion till riksdagen 2018/19:2818

av **Beatrice Ask m.fl. (M)**

Säkerhetspolitik för att värna Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett svenskt Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s försvarssamarbete och nordiskt försvarssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.

Ett svenskt Natomedlemskap

Förutsättningarna för ett svenskt Natomedlemskap har aldrig varit bättre än vad de är idag. Alla allianspartier är nu för ett svenskt Natomedlemskap. Sverige har också under ett antal år och regeringar fördjupat samarbetet med Nato på flera plan.

Nato är den viktigaste garanten för säkerhet och stabilitet i Europa och har varit så sedan försvarsalliansens bildande 1949. Grunden för Nato är det kollektiva försvaret och de solidariska försvarsgarantierna som vilar på FN-stadgans artikel 51 om varje lands rätt till enskilt eller kollektivt självförsvar vid ett väpnat angrepp från ett annat land. Nato har en demokratisk värdegrund och majoriteten av medlemmarna är sådana som vi benämner likasinnade och redan har samarbeten med eller vill fördjupa samarbeten med.

Efter kalla krigets slut skiftades mycket av Natos fokus mer mot internationella insatser som den i Afghanistan. Natos förmåga till att genomföra effektiva fredsfrämjande insatser är fortfarande en viktig del i organisationens verksamhet, men tyngdpunkten har sedan Rysslands aggression mot Ukraina 2014 åter flyttats tillbaka mot det kollektiva försvaret.

Nato har från och med 2014 vidtagit åtgärder för att stärka försvarsalliansens östra flank genom att placera ut trupp och materiel samt inrätta nya högkvarter i länderna i östra Europa. Det visar att Nato kan leva upp till sina åtaganden gentemot sina medlemmar och fortsatt kan leverera säkerhet i ett Europa som blivit mer osäkert de senaste åren.

Moderaterna anser att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato för att stärka Sveriges säkerhet och för att genom medlemskapet kunna bidra till övriga medlemsländers, och särskilt våra grannländers, säkerhet. Genom ett medlemskap i Nato så blir vi en del av det kollektiva försvaret, med dess solidariska försvarsgarantier som delas med 29 andra medlemsländer. Säkerhetsgarantin från USA, genom Nato, kan inte underskattas. Likaså möjliggörs nära samarbete, samordning och arbetsfördelning bland alla de nordiska länderna.

Sverige skulle som medlem också kunna ha en gemensam försvarsplanering för snabbt och samfällt agerande vid en eventuell kris samt få sitta med vid bordet och ha inflytande när viktiga beslut som påverkar Sveriges säkerhet tas.

Moderaterna vill att Sverige ska delta i internationella samarbeten som Nato, men även inom de inom EU, FN och Norden. Nej till Nato är en isolationistisk hållning. Nato är i grunden en värdegemenskap som baseras på centrala västliga värderingar som demokrati, rättsstat och respekt för mänskliga rättigheter.

Det är samtidigt viktigt att ha en nykter syn på samarbetet inom Nato och de utmaningar som organisationen står inför när det gäller till exempel situationen i Turkiet och de olika uppfattningar som finns mellan olika Natoländer om var försvarsalliansen ska lägga sitt främsta fokus.

Tyvärr så har den regeringen Löfven istället för att förhålla sig till det nya säkerhetsläget och behovet av försvarsgarantier fastnat i partiinterna lösningar och nostalgiskt önsketänkande.

Att söka medlemskap i Nato innebär att Sverige måste göra ett gediget förarbete. Det handlar om att skapa ett brett folkligt och parlamentariskt stöd, skapa stöd för ett svenskt medlemskap hos dagens medlemsstater och se till att det militära och juridiska ramverket ska finnas på plats. Att få dessa förberedelser på plats kommer att vara en viktig del i att skapa trovärdighet i vår ambition att söka medlemskap.

Ett beslut om ett svenskt Natomedlemskap ska även tas i nära dialog och gärna tillsammans med Finland. Men ytterst är detta självständiga beslut som respektive land äger.

Under tiden Sverige arbetar för ett medlemskap ska vi fördjupa existerande samarbeten med Natoländerna på så många områden som möjligt för att skapa förutsättningar för att ge och ta emot civil och militär hjälp i händelse av kris och konflikt i enlighet med den svenska solidaritetsförklaringen.

Det är viktigt att Sverige är öppet för ett eventuellt Natomedlemskap, särskilt mot bakgrund av säkerhetsläget. Att kategoriskt stänga dörren till Nato som regeringen Löfven har gjort minskar det svenska handlingsutrymmet. Istället bör Sverige likt Finland ha en Natooption inskriven i regeringsförklaringen. I den finska skrivningen så står att Finland bevarar möjligheten att ansöka om medlemskap i Nato.

Slutligen anser Moderaterna att det bör tillsättas en ny utredning som ser över Sveriges internationella försvarssamarbeten, inklusive Nato. Sedan Krister Bringéus utredning presenterades så har det hänt ett flertal saker som påverkar den internationella säkerhetspolitiska miljön. Det handlar till exempel om ett djupare försvarssamarbete inom EU, en ny administration i Washington och ett nära förestående Brexit.

Utredningen bör utifrån det nya säkerhetspolitiska läget ta fram en rapport som analyserar och redogör för innebörden av olika former av samarbeten respektive medlemskap med länder och i organisationer, samt dessas för- och nackdelar inom det försvars- och säkerhetspolitiska området, i dag och i framtiden.

Utredningen bör också lägga särskild tonvikt på en analys av samarbetet inom Nato och redovisa hur Sverige skulle kunna bli medlem av Nato och vilka konsekvenser ett eventuellt svenskt Nato skulle få när det gäller ekonomiska åtaganden, andra säkerhetspolitiska samarbeten samt för Sveriges säkerhetspolitiska situation och läget i Sveriges närområde.

EU-försvar och nordiskt samarbete

EU:s försvarssamarbete har sedan 2016 börjat fördjupas på ett sätt som vi inte sett tidigare inom samarbetet i Unionen. Nu pågår ett antal parallella processer som bland annat syftar till att stärka samarbetet när det gäller bland annat försvarsforskning, förmågor och krishantering.

Utvecklingen av EU:s försvarspolitik sker i ett skede av säkerhetspolitisk oro i Sveriges närområde där Europas länder kommer att behöva ta ett större ansvar för sin egen säkerhet. Rätt utformat kan detta arbete förstärka den transatlantiska länken som spelar en avgörande roll för att värna freden och säkerheten i Europa. Fokus för EU:s försvarssamarbete bör vara att öka den operativa effekten och samordningen, inte bara nya strukturer, samarbetsavtal och byråkratier.

I substans måste Sverige bli bättre på att formulera vad som är vårt nationella intresse. Centrala fokusområden för Sverige bör vara närområdet, en öppen och transparent försvarsmarknad och ett fortsatt starkt samarbete med USA och Storbritannien.

Att EU inte ska duplicera det Nato gör bör vara en grundprincip, men det behöver inte betyda att all överlappning är av ondo. Det är bra att kompetens att hantera vissa frågor som till exempel hybridhot, strategisk kommunikation och cybersäkerhet finns både hos Nato och EU. Sedan 2016 finns det också en gemensam deklARATION mellan EU och Nato där principer för det framtida samarbetet lagts fast.

EU-samarbetet har även en central roll att spela för samordning kring frågor i skärningspunkten mellan ekonomi och säkerhet. Det kan till exempel gälla stora infrastrukturprojekt som Nord Stream 2 som har bäring på energisäkerheten, men i allra högsta grad även på Europas säkerhet i stort. Idag finns det inte någon samsyn mellan medlemsländerna kring hur EU ska agera i denna fråga. Den nordliga gruppen, vilken består av länderna i Norden och Baltikum samt Nederländerna, Tyskland och Storbritannien, är en viktig plattform för Sverige att agera genom. Med länderna i norra Europa delar vi gemensamma säkerhetspolitiska hot och utmaningar och tillsammans är vi en starkare kraft för att lyfta dessa hot och utmaningar inom EU. Sverige bör arbeta för ett mer samfällt agerande från den nordliga gruppens sida.

Sverige bör axla ett större ansvar och driva frågor som rör säkerhet i Sveriges närområde och genom detta lyfta frågorna inom EU.

Samarbetet med europeiska länder som utsätts för ryska påtryckningar och aggression bör stärkas. Det kan till exempel handla om samverkan för att stärka motståndskraften mot hybridhot som när det gäller informationskrigföring och cyber- och energisäkerhet.

Den svenska staten måste också bli bättre på att stödja forskning och innovation inom försvarssektorn. Här bör vi vara aktiva för att svenska företag och försvarsmyndigheter ska kunna få del av medlen i EU:s försvarsfond. Målet är att nyutveckla

och undvika dubbelarbete. Europa skall primärt konkurrera med aktörer utanför Väst, men söka samarbete och arbetsfördelning inom EU och Nato-sfären.

Dessutom bör försvarsdepartementet ta ledningen i att stärka dialogen mellan departement, försvarsmyndigheter och försvarsindustri för att bättre kunna identifiera svenska intressen på både kort och lång sikt i det europeiska försvarssamarbetet.

Sverige ska vara en stark röst för öppenhet och bredd. Vi har nu och i framtiden viktiga vänner och allierade utanför EU. Det finns ingen anledning att i framtiden stänga ute Storbritannien från försvars- och säkerhetssamarbetet lika litet som exempelvis Norge eller USA.

Utöver EU:s försvarssamarbete är även den nordiska och nordisk-baltiska dimensionen viktig. Försvarssamarbetet inom Norden, både bi- och multilateralt samt inom NORDEFECO, har stärkts de senaste åren. Det är bra och ett viktigt komplement till samarbetena inom Nato och EU. Den nordiska kontexten kan utgöra en bra språngbräda för att öka samarbetet med länder i vårt närområde för att motstå rysk påverkan via hybridkrigföring.

Dessutom bör Sverige upprätta utökade samarbeten med till exempel Ukraina kring cyber- och energisäkerhet samt desinformation som gynnar båda parterna. Sverige kan bistå med resurser och vi kan lära oss mycket av ett land som de senaste åren har fått utstå omfattande angrepp. Vi moderater har även pekat på betydelsen av ökad nordisk samverkan när det gäller totalförsvar och cybersäkerhet, något vi också har lyft i Nordiska rådet.

Ett sätt att operationalisera det nordiskt-baltiska samarbetet vore att ge en person/grupp i uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för hur det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet kan fördjupas på ett konkret sätt. 2009 presenterade den före detta norske utrikes- och försvarsministern Thorvald Stoltenberg en liknande rapport för det nordiska samarbetet. Många av de förslag som Stoltenberg rapporten innehöll har idag blivit verklighet.

En viktig sak är att svenska förband och förband bör öva mer i de baltiska länderna, och gärna i större och mer komplexa sammanhang med andra Natoländer. En ökad svensk närvaro i Estland, Lettland och Litauen är en viktig signal om att Sveriges säkerhet är djupt förknippad med baltisk säkerhet. Att stärka den svensk-baltiska kopplingen är något som har en djup resonansbotten inom Moderaterna ända sedan det kalla kriget och där Socialdemokratin hamnade på fel sida i historien.

Internationella insatser

Sverige står inför ett antal utmaningar i de internationella insatserna. Det handlar om var, i vilken kontext och med vem som Sverige ska göra internationella insatser, men även om hur vi blir bättre på samverkan mellan civila och militära delar för att skapa långsiktighet och hållbarhet.

För närvarande så är Sveriges största insats i Mali där vi bidrar till den FN-ledda operationen MINUSMA med ca 250 personer. MINUSMA syftar till att skapa säkerhet, stabilitet och långsiktig utveckling i en region som drabbats hårt av våld och terror. Sverige bidrar med ett förband med hög kompetens vilket höjer kvaliteten i hela insatsen.

Den svenska insatsen i Mali har, jämte de i Afghanistan och Kosovo, varit en av de största och svåraste som det svenska försvaret genomfört. Därför måste en grundlig utvärdering av insatsen genomföras. Inte minst viktig är diskussionen om var och i vilket sammanhang svenska insatser gör mest nytta.

Mali har dessutom varit den första större FN-ledda insatsen Sverige deltagit i på länge. Erfarenheterna från Mali visar på att FN-systemets förmåga att hantera fredsfrämjande insatser brister på flera punkter. Sverige bör i framtiden noga överväga i vilken kontext vi kan göra störst nytta med vårt deltagande.

Försvarsmakten har indikerat att allt för omfattande och komplexa internationella insatser har en negativ inverkan på försvarets möjligheter att bygga nationell förmåga, särskilt när insatsen pågår en längre tid. Insatsen i Mali är ett sådant exempel där Sverige skickar kvalificerade förband som skulle behövas hemma för utbildning och övning. Sverige bör därför avveckla medverkan i MINUSMA-insatsen. Försvarsmakten har också indikerat att man helst ser att prioriteringsordningen för svenskt deltagande i internationella insatser bör vara under ledning av främst Nato, sedan EU och sist FN.

Den så kallade Cruz-rapporten om säkerhet i internationella insatser lyfter ett antal åtgärder för att förbättra säkerhet och funktionalitet i Förenta nationernas insatser. Där pekas bland annat på att många av de styrkor som sätts in i insats ofta är undermåligt utbildade och därför har dåliga förutsättningar att lösa sina uppgifter på plats.

Här skulle Sverige kunna göra stor skillnad genom att bistå med utbildningsinsatser till andra länder med sämre förutsättningar. Den uppgiften skulle också kunna lösas av förband som det inte är lika kritisk tillgång på i Sverige.

I den närmsta framtiden bör fokus istället ligga mer på insatser i Sveriges närområde. Ett alternativ som nämnts är en fredsfrämjande insats i Ukraina. Vi ställer oss även positiva till svenskt deltagande i en framtida fredsfrämjande insats i Ukraina så länge det inte sker över huvudet på regeringen i Kiev utan i aktivt deltagande med det land som nu utsätts för rysk aggression.

Sverige bör också överväga att samarbeta närmre Polen, Estland, Lettland och Litauen, och deras samarbetspartners, i deras respektive länder. Långsiktiga samarbeten kan mycket väl tillföra internationell erfarenhet och interoperabilitet samtidigt som det ger direkta fördelar för säkerheten i vårt närområde.

Det krävs ett helhetsgrepp kring frågan om svenska internationella insatser. Det handlar både om hur vi kan göra störst nytta med de resurser Sverige besitter, men även om hur internationella insatser på gott och ont påverkar det svenska försvaret och dess förmåga samt hur Sveriges nationella intressen kan gynnas av deltagande i en insats. Därför bör det göras en bred analys av frågan.

Beatrice Ask (M)

Hans Wallmark (M)

Hans Rothenberg (M)

Margareta Cederfelt (M)

Magdalena Schröder (M)

Ann-Sofie Alm (M)

Jan R Andersson (M)

Pål Jonson (M)

Alexandra Anstrell (M)

Lars Püß (M)